

продавач и купувач. Тук се продават каруци, кошуми, палдъми, сбруи и други принадлежности за животните (Извори за българската 2002: 220-221). През 30-те год. на ХХ век циганинът Демир Еминов Юсеинов, търговец на добитък от Стара Загора, лежи в затвора за кражба на кобила, а Камбер Юсеинов, търговец на добитък от гр. Пловдив, се издирва за противопоставяне на служебно лице (ТДА София, ф.167-к, оп.1, а.е.22, л.3; ТДА Стара Загора, ф.759-к, оп.1, а.е.8, л.161-гръб).

Осезателно е присъствието на циганската жена при продажбата по-дребните стоки, на хранителни продукти. За да изкарат средства за прехрана, циганки се възползват от събирането на много хора на едно място и прилагат своите умения за врачуване и гледане. Други продават лековити билки и церове.

4.2. Циганските/ ромските занятия като средство за социално общуване

Сферата, в която циганите, независимо дали са уседнали или чергарстващи, влизат най-често във взаимоотношения с околното население, е тази на занаятчийските услуги. Занаятите, които упражняват отделните групи, са свързани с изработването и поддръжката на предмети с практическо приложение във всяко едно домакинство и стопанство. От друга страна чрез тях те си осигуряват прехраната и съществуването. Циганите и циганките по свой начин високо ценят труда и занаятите. Изработват продукция, която лесно и бързо се разнася и продава на място от село в село, от град в град. По своему предприемчиви и действени, те бързо реагират на променящата се стопанска конюнктура и пазарни нужди. "Циганите започват за работят щом проходим. Възрастните скитат, четат на ръка, калайдисват, плетат кошници или пък крадат най-вече, а ние децата гледаме шатрите..... Майка ми, стара циганка, казваше, че циганинът може да пропътува света без една пара в джоба си. Той може да научи стотина занаята, хиляди хитрини и милиони лъжи, изкусно натъкани в главата му" пише в книгата си "Цигански живот" Джипси Петуленгро (ЦДА, ф.526-к, оп.1, а.е.1033).

Стопанската страна от живота на циганите има силно изразен джендър аспект. Отделни занятия, практикувани от циганите, са чисто мъжки (тези свързани с конете, гребенарството, дръндарството, хамалството, ваксаджииството), други са само женски, необвързани с мъжките (гадаене, врачуване, лекуване). Има и такива, при които професията на мъжа изисква активното участие и на жената в нея (обработка на метал, изработка на битови предмети от дърво, кожа и плетени; развлекателните – музика, танци, разиграване на животни, проституция). Всички изброени занятия са пряко свързани и с търговия. Професионалната специализация на отделните цигански групи се запазва с десетилетия,